

Зброй. Н. Кончаків

КАНАДІЙСЬКИЙ ЄПАРХІЯЛЬНИЙ

ВІСТНИК

1

1943

Відсканував Василь Гаранджа

ПАСТИРСЬКЕ СЛОВО

З приводу назначення нового єпископа в Канаді.

Всечесній Високопреподобній Отці
та Дорогі в Христі Браття та Сестри:—

Повіяв буйний, теплесенький вітер по лісах і горах, по ріках і розлогих ланах канадської домінії, ясне сонічко освітило своїм життедайним промінням нашу землицю й під подувом того вітру, під чарівним дотиком соняшного світла й тепла пробудилась з довгого зимового сну вся природа. Вона скинула зі себе біле, холодне покривало, а стала одягатись у новий зелено-квітистий стрій.

Весна йде й повінь радості та нових надій на кращу будучину вона несе.

І не тільки пробудження в природі ободрює серце кожного та наповняє його радісним настроєм.

Ще інша велика подія й ідея в цю весняну пору звеселила й кріпить серце людини, особливо щиро віруючого християнина. Ось це 25-го квітня по всьому світі понеслась могутня побідна пісня: Христос Воскрес! Воскрес як переможець над ложю, злобою й смертю та приніс нам нові світлі надії на остаточну побіду добра над злом у тій великанській боротьбі світла з темрявою.

Воскресший Ісус, що мов то сонце ясне зійшов із гробу, скріпив нашу віру й надію і як той бальзам гоїть наші рани, що їх завдала нам ця жахлива світова війна. Як для Христа так і для нас, його віруючих приклонників, прийдуть краці дні по днях смутку й горя. То ж вгору серця!

Та цьогорічна весна й велиcodній час приніс для нас українців католиків у Канаді ще одну особливу й надзвичайно радісну та многонадійну вістку, а це, що Св. Апостольська Столиця номінувала нового українського греко-католицького єпископа для Канади в особі Впр. о. Ніля Саварина, ЧСВВ.

Чому ж це радісна й многонадійна новина? Кожному це добре відомо, що наш нарід на канадській землі росте й розвивається, а з ним зростає й розвивається також наша рідна Церква. За минулих п'ятдесят років зорганізовано сотки парохій, побудовано багато українських греко-католицьких церков, збільшилось число духовенства так монашого як і світського, здигнено нові інституції, і т. д. І той ріст та розвій релігійного й церковного життя не спинюється, а розвивається все більше, все ширше. Це дуже радісний обяв,

що веселить серце кожного свідомого українця католика й заповідає світлу нашу будучину в Канаді. Але одночасно поступ уперед ставить нові вимоги, зроджує нові потреби. Мусимо не тільки зберегти, забезпечити їй оборонити все те, що з так важким трудом здобулось, але й вести роботу над набуттям того, що нам ще недостає.

Виконання таких великанських завдань, що їх має наша Українська Греко-католицька Церква між нашим народом у Канаді зависить дуже багато від церковного проводу, а особливо від її єпископа.

Ми були завжди цего добре свідомі, що доля і стан нашої Церкви дуже залежить від нас і одночасно ми відчували той великий тягар обовязку, що з кожним днем не то що не зменшувався, а ріс і збільшався та переходив сили одної особи, яка по 14 роках виснажуючої єпископської праці серед всяких труднощів ізнемоглась та втратила багато сил і здоровля.

І тому в нашій потребі її журбі за добро душ і за долю нашої Церкви ми звернулись за помічю до Верховного Пастыря Вселенської Церкви, до Св. Отця Папи Римського, що з волі Ісуса Христа пасе вівці її ягнята всього Христового Стада. Вже від кінця 1930 р. ми старалися і молились за це, щоб наша канадська дієцезія дісталася другого єпископа її щоб тим чином майбутність нашої Церкви в Канаді була краще забезпеченна. Ріжні труднощі, а особливо теперішня війна, стояли на перешкоді. Однак усі перепони Апостольська Столиця поборола її дала всім нам на радість молодого її повного сил єпископа в особі Екцц. о. Ніеля Николая Саварина, ЧСВВ., що має нам помагати в дальшій нашій праці, яку за Божою помічю будемо продовжувати доки нам сил і здоровля стане.

Новий Єпископ-номінат уродився в Старому Самборі в Західній Україні, дня 19-го травня, 1905 р. До Чина св. Василія Великого вступив 28-го серпня, 1922. По скінченню фільософічних і богословських наук одержав св. тайну священства з рук Преосв. Кир Йосафата Коциловського в Крехові 23-го серпня, 1931 р. Лиш коротко працював на галицькій землі, бо Божа воля покликала його на місійну працю до Канади в 1932 р. В Канаді за минулих 10 років працював ревно її з посвятою по кольоніях кругом Мондеру, а при тім ще й був професором богословських наук у Мондері.

Глибока наука, визначні чесноти, надзвичайна ревність і посвята, такт, доброта її покора о. Саварина вплинули на те, що при виборі нового єпископа саме на нього Св. Отець звернув своє бачне око її виніс його на високе становище єпископа-помічника.

Іменування нового єпископа для українців католиків у Канаді є новим доказом батьківської дбайливості Св. Отця за нашу Церкву її зичливості для нашого народу в теперішніх грізних часах, а також і виявом того, що Апостольський Престіл хоче її бажає нашого зросту її скріплення.

Маємо нового єпископа на весні другого 50-ліття поселення українського народу в Канаді. Радіймо її дякуюмо Г. Богу

за його премудре й благе провидіння над нашою Церквою! Щирі почування вдяки плекаймо в собі також і до Св. Отця Папи Пія XII. за те, що про нас памятає й збільшив нашу церковну єпархію. А для нового владики, що разом із високим достойнством приняв на себе важкий хрест відповідальності й обовязку покажім нашу пошану, любов і співпрацю, щоб його благородні зусилля і труди могли увінчатись великими успіхами для слави Бога, розвою нашої Церкви й Українського Народу.

Сповіщаючи радісним серцем номінацію нового єпископа для українців у Канаді просимо всіх сердечно молитися, щоб Небесний Отець благословив нас, щоб Божественний Спаситель і Архієрей Ісус Христос помагав сповняти нашу спільну архієрейську місію гідно по Його взору й щоб Дух Святий просвічував і кріпив нас своєю ласкою та дав сторичний плід тому зернові, що його кидатимемо в людські серця.

Молімось також до Пренепорочної Цариці Українського Народу, щоб Вона виблагала в Свого Сина релігійного обєднання й обновлення нашого народу в Канаді, щоб він як одні стадо під одним пастирем провадив справжнє християнське життя.

Нехай отже ця весела вістка, що її передаємо тут нашим дорогим вірним буде вістункою нової весни в нашім церковнім життю в Канаді й обновить усіх, приверне заблуджених і стане почином до оживленої праці так між духовенством як між вірними.

А щодо відомостей відносно часу й місця висвячення Єпископа-номіната, то подамо їх всім до відома в своєму часі.

Благодать Господа нехай буде з нами всіми, Амінь.

† Василій, Єпп.

Дано в Вінніпегу, Ман., в Неділю Томину, дня 2 травня 1943.

(Це послання належить прочитати по всіх церквах нашої дієцезії).

о. І. Борецький.

ПЕРЕБРАННЯ НОВОЇ ПАРОХІЇ

(Доклад виголосований на конференції священиків в Торонто, 29 квітня 1941 р.).

Перебрання парохії суппонує найперше рішення Єпископа-Ординарія, котрий призначує, зокрема в тій цілі виготовленим письмом, перенесення одного, а наименовання другого пароха. Цей спосіб поступовання стисло, юридично определений каноном 455 §1 кодексу права канонічного, де говориться, що назначування і надавання парохів належить до єпископа, з виїмкою тих, що зарезервовані для Апостольської Столиці.

Колиходить про нашу дієцезію, то всі священики є назначувані Ординарієм тому, що не існують у ній парохії за-

стережені Римській Курії, ані такі, де другі особи мали би право вибирати, або представляти кандидатів.

Як єпископське надання парохій находить в кодексі точні, определені закони правні, так знова перебрання тих же нормується звичаєвим правом дієцезальним.

Вже в єпископському декреті є поданий час, що розмежовує урядовання двох парохів, бувшого і новоназначеного. Оба вони умовляються про першу стрічу в парохії, кілька днів перед неділею або святою, коли буде офіціяльна сторінка передачі парохії.

Про час приїзду нового священика належить повідомити парохіян якнайскорше й звернутися з проханням до вірних, щоби в великім числі явилися під час першої стрічі.

Серед наших обставин треба вдоволитися тим, що парох, з меншим або більшим числом вірних, стріне новоприбувшого на двірці й після звичайного братнього привітання та представлення кількох чільних парохіян, піде й відслужить в церкві молебень, причім при вході скаже промову й передасть ключі церкви.

Коротке привітання зі сторони одного з церковних членів не треба залишити, як також процесія повинна очікувати при вході церкви. В церкві подякою нового пароха й молитвою кінчиться перший акт перебрання парохії. Одне лише треба пам'ятати, що привітання має бути уряджене якнайкраще, в цілі підйому вірних і зазначення важності уряду душпастиря.

Опісля приходить на чергу передання канцелярії. В склад цього входить: передача метрикальних книг, документів з єпископської канцелярії, та всіх важніших письм, що дотичать церкви, парохії чи якоїсь організації. Печатку і картотеку зі списом всіх вірних не належить також призабути.

Зі записок, пороблених попереднimi священиками, кожночасний парох черпає свої перші відомості про стан парохії і коли завваги були обективні, то вони можуть не лише для теперішності, але й в будучності послужити за джерело для історика церкви.

Нерідко й світські історики завдячують многі історичні дані запискам старанних духовних провідників.

В записках не повинно бути нічого, що нарішувало б добру славу поодиноких парохіян. Також вихвалювання осіб без належних основ не слід поміщувати.

Цей записник має бути старанно бережений, щоби нікому з вірних не дістався до читання. Якщо де находилася б парохіяльна бібліотека, треба в цілості її передати, а також всі речі, що находяться в помешканню й в церкві.

Після цього слід знайти час на обговорення стану парохії. Уступаючий парох повинен добре розважити, що і як сказати про своїх вірних, котрих він виховував і провадив довші роки.

При подаванню опису людей не належить одних вивискати, а других осуджувати. Не робити яких меж між вірними. Бо той, хто був далеким для першого пароха, може стати приятелем і прихильником другого. А найважніше, що всі перед священиком мають бути рівні. Докладний осуд має

виробити собі сам новопоставлений парох.

В перших днях він має бачити всі ясні сторінки парохії, не з нарушенням правди очевидно, що дало б йому охоту до праці, підйом на серці і навіяло його оптимізмом. Пригноблення і чорний пессимізм не зродять гарних і шляхотних діл.

Там, де находитися дочерні церкви, повинен уступаючий священик познакомити новопоставленого пароха з докладним станом церкви й людей, з труднощами й плянами підприйняття праці, щоб не потребував новий парох щойно на географічній картині розшукувати, де він має вірних обслугити й продумувати, як до них дістатися, або яке становище заняття.

Досвід в парохії і пізнання її, набуте одним духовним провідником, має бути передане й неначе подароване другому, щоб він не мусів знов витрачувати сил і енергії на це, що другий з трудом здобував.

Справа в парохії подібно мається, як загалом в цивілізації і культурі людства, де здобутками старших і давніх поколінь користуються нові генерації.

Як бачимо, тих кілька перших днів побуту на новій парохії перед святочною інсталяцією, можуть і мати бути виповнені важкою й конечною працею, коли хто справу бере поважно.

До кульмінаційної точки доходить перебрання парохії в цей день, коли то новий парох має правити першу Службу Божу. Уступаючий парох, по довершенні проскомидії, очікує новоприбувшего в притворі разом з вірними, що тримають хоругви й хрест.

По короткім привітанню і промові, коли не було їх первого дня, в хвилі прибуття пароха, ідуть перед престолом. По молитві, видається новий парох у ризі і починає разом зі суподомителями Божественну Літургію.

Проповідь коротку, добре вивчену, ядерну й глибоку, навіяну католицьким духом, починає приблизно такими словами: "Високопреосвящений Владика (тут подати ім'я єпископа) надали мене на вашу парохію до душпастирської обслуги."

По тім вступі має слідувати гарна, повчаюча, підбадьорююча, без політичних закрасок, глибоко релігійна проповідь.

Про надання єпископське згадати треба на вступі тому, щоби вірні знали, що в Католицькій Церкві верховну владу має єпископ, а над ним очевидно Святіший Отець. Ординарій прислав священика й лише він може його усунути, а не люди або заряди церковні, як то лучається в деяких некатолицьких церквах. При тім треба зазначити, що священик щодо юрисдикції ніяк не зависить від громади. В чисто католицьких краях про таке й думати було б злишнім, однак тут у Канаді серед протестантського оточення це показується конечним.

По богослуженню закінченім многоліттям для нового о. пароха вся громада збирається в домівці. Тут відбувається гарне прийняття. В часі його слідують привіти й промови, а також новий духовний отець може більш свободно як в церкві, сказати в поважнім тоні слово палке й натхнене патріотизмом, чи порушити справи нашої Церкви й народу. Ціла громада має чутися піднесена на дусі, стати охочо до праці й

КАНАДІЙСКИЙ ЕПАРХІЯЛЬНИЙ

ВІСТНИК

2

1943

Найвища Священна Конгрегація Св. Уряду

Деякі засади, як мають поступати сповідники,
коли слухають VI. заповіди.

Церква ніколи не залишала докладати всякого старання й зусиль, щоб Тайна св. Сповіди, що Божою добротою, дана є прибіжищем по втраті невинності хрещення, не сталася для нещасних грішників розбиттям і сумною загадою¹⁾ ізза діявольського підступу й людської злоби, що проступну надуживає Божих добродійств, — і так це, що було установленим для спасення душ, перемінилося в якийнебудь спосіб, через людську нерозважність й легкодушність, на загаду грішників і на шкоду священичої святости й гідності.

Попри інше, сповідник не повинен погорджувати і цією небезпекою, коли то він самий занедбується, щоб бути розважним і обережним у питаннях і поученнях для пенітентів про VI. заповідь Божу, як цього домагається повага річи і як це відповідає достойнству Тайни, але заганяється він за далеко поза свій обовязок поради у сповіді, цілості сповіди, й добро каянника; також і тоді, коли цілому поступованні сповідника, головно при сповідях жінок, недостає належної святости й поваги: таке то легко ображає почування вірних, дає притоку до підозрінь і може статися початком зbezчещення Тайни Покаяння.

При всіх стараннях і зусиллях, щоб запобігти такій великій небезпеці, то найвища Священна Конгрегація уважала за відповідне пригадати ці засади, що їх повинні пильно заховати в душі й памяті сповідники, як і також на ці засади повинні бути вважні вже заздалегідь будучі сповідники, що вчаться по Семинарях і Теологічних Школах.

1. Кодекс Канонічного Права, дуже корисно перестерігає, щоб сповідник не затримував нікого цікавими й непотрібними питаннями, головно при VI. заповіді Божій, а особливо не питався невторопно у молодших про такі ріЧи, що про них є вони несвідомі (канон 888,2). За непотрібні питання у сповіді треба вважати такі, що показуються зовсім неконечні, щоб доповнити оскарження каянника, чи пізннати розположення його душі. Бо Божим законом каянник є зобовязаний висповідатися з усіх і кожного зосібна тяжких гріхів, що їх поповнив по св. Хрещенні, а ще їх прощення не одержав у Тайні св. Сповіди; по пильному обрахунку своєї совісти повинен висповідатися, як і також вказати на обставини, що змінюють²⁾ якість гріху, очевидно, коли каянник пізнав якіс-

1) Конституція Венедикта Папи XIV., "Тайна Покаяння". з 1-ого червня 1741.

2) Тридентський Собор., Засідання XIV, глава V; К.К.П. канон: 901.

теву злобу гріха й нею затягнув перед Богом провину. Отже сповідник зобовязаний лише це питатися у каянника, коли розумно судячи, сумнівається, що ці обставини каянник у добрий, чи лихій вірі, поминув у сповіді; і якщо случайно колись так випаде, що треба було б на ново доповнити в цілості образунок каянника, то й тоді, розваживши обставини каючогося, нехай не ставить йому більше питань, як по розумному судячи, вимагають цього обставини каянника.

Отже, як непотрібні питання, треба залишити такі прикрій повні небезпек у цій справі питання про гріхи, що про них не падає жадне позитивне й сильне підозріння зі сторони каянника; також про якість гріхів, що їх ледви, чи правдо-подібно каянник затягнув; про матеріальні гріхи, хіба що добро самого каянника, чи небезпека загального лиха, домугалася б і радила б це; також про рівнодушні обставини, а передусім, про спосіб, що ним сповнено гріх. Що більше, коли каянник добровільно, чи це з незнання, чи скрупулів, чи зі злоби, у пояснюванні гріхів нечистоти, чи покус, перебрав мірку, чи словами ображує невинність, то й такому сповіднику повинен перешкодити скоро, второпно й мучно.

Кромі цього сповідник нехай памятає, що Божий закон про цілість сповіди не настає (нон урджері) з великою шкодою для каянника, чи сповідника, що є чимось зовнішнім для сповіди; і тому скільки разів розумно судячи є обава, що питанням нанесеться згіршення для каянника, або руйну для сповідника, то такого питання треба повстриматися. А у сумніві ж, нехай завсіди стоїть у памяті загальна пересторога церковних докторів, що в цій річі ліпше є недотягнуту, як з небезпекою руйни перетягнути.

Вкінці сповідник, коли питается, то нехай поступає як найобережніше, ставлячи найперше загальні питання, а відтак щойно, коли вимагатимемо даний случай, поставить більше означені, докладні питання. Але й ці питання нехай будуть короткі, обережні, чесні, уникаючи зовсім бесід, що розбуджували б уяву, чи змисловість, або ображували б побожні уши.

ІІ. Не меншої второпності й поваги потрібно сповідникові, коли він, зі своєго уряду, як лікар і вчитель, **напоминає й наставляє**. Та при цім нехай добре памятає, що йому поручене лікування не тіла, але душі. Отже його обовязком, що самим собою випливає з його уряду, не є давати каянникам поради, що відносяться до **медицини й до гігієни**, й тому від такого нехай втікає, що збуджує здивування, чи зроджує згіршення. Якщо однак, по своїй совіті уважати буде такі поради за конечні, то й такі нехай дає досвідчений, чесний, второпний і морально обучений лікар, і до такого нехай сповідник више своєго каянника.

Також нехай не важиться сповідник, чи то добровільно запитаний, чи случайно, обучувати своїх пенітентів про природу й спосіб діяння, що ним передається життя й до цього нехай себе не дасть наклонити жадною спонукою.

Нехай дає моральне наставлення й корисні упіmnення своїм каянникам по вказівкам потверджених Церквою авторів, але й воно нехай буде второпнне, чесне, умірковане й не понад правдиву потребу каянника; не від річи буде тут звернути увагу, що нерозважно поступає цей, і не сповняє своєго уряду як слід, що виглядає наче б то він одиноко був затоплений у питаннях і наставленнях, що до цього роду гріхів.

III. Не треба й забувати дальше, що світ лежить³⁾ у злобі й що “священик щоденним призвичаєнням себе знаходиться неначе посередині зіпсованого народу”, так що навіть у самому справуванні пастирського обов’язку любові, треба йому боятися, щоб не впасти в затаєні засідки пекольного вужа”.. ⁴⁾.

Ізза цього нехай поступає як найобережніше, головно зі жінками своїми каянницями, уникаючи обережно всього, що зраджувало б т. зв. “фаміліярність”, чи могло б сприяти небезпечній приязні. У цих річах нехай не буде цікавим, щоб їх пізнати й нехай не відважується випитуватися, чи це прямо, чи не прямо про їх імена. Коли промовляє до них, нехай зовсім не вживає заіменника “ти”, де він означає фаміліярне зближення; нехай не дозволяє продовжувати понад потребу сповіді таких каянниць; повстрімуються у сповіді полагоджувати такі справи, що до сповіді не належать; взаїмні відвідини як і листовну переписку із такими поза дійсну потребу нехай не дозволяє; також на довші розмови, чи це в закристії, чи канцелярії, чи деінде нехай собі не позволяє під ніяким претекстом, навіть духовного проводу.

Нехай сповідник запобіжить із усякою обережністю, щоб під позором побожності, не викликав і не підтримував звільна в умі людських почувань (пристрасті) ані у самім собі, ані у каянників, але противно повинен доложити всіх старань, щоб “щонебудь буде справувати у святому уряді, то ділатиме він це по волі Божій, (неначе) інстинктово і під проводом віри”. ⁵⁾

IV. Щоб сповідники могли тим легше і безпечніше справувати цього роду уряд, то нехай їхні вчителі вже заздалегіть навчають їх і приучують, і це не лише засадами, але також і іспитом і вправою, щоб вони точно знали, як питатися про VI. заповідь Божу каянників, хлопців, молодців, дорослих, а головно жінок; які то питання є конечні, а які корисні; яких противно треба уникати; які то слова треба вживати по вимогам рідної мови.

Дано в Римі, дня 16-го травня, 1943.

І. Ф. Кард. Марчетті Сельваджіяні
Секретар.

³⁾ І. Йоан: V. 19.

⁴⁾ Пій Папа X., Напімнення католицькому клерові “Герент Аnímo” з 4-го серпня, 1908. ⁵⁾ Там же.

ОБІЖНИК ЄПИСКОПСЬКОГО ОРДИНАРІЯТУ

ЗАВВАГИ

Попри реколекційні розважання, що відбулися у Сейнт Норберт, Ман., між 30. серпнем, а 3. вереснем 1943 року, були також на цих реколекціях подані Єпископом-Ординарієм дві священичі конференції, першого й другого вересня пополудні.

В часі цих двох конференцій були висказані деякі помічення, завваги й напрямні для будучої священичої діяльності в Дієцезії. Деякі з цих завваг є загально церковного значіння, інші дієцезального характеру, а ще інші парохіального змісту. Всі ці завваги являються корисними, не лише для цих священиків, що брали участь в реколекціях, але можуть і повинні із них скористати також і всі інші священики, тому поєднано їх в цьому письмі.

I. ЗАМІТКИ ЗАГАЛЬНО ЦЕРКОВНОГО ЗНАЧІННЯ.

1. Зі зasad сповідника:

Найвища Священна Конгрегація Святого Уряду видала Письмо в Римі, датоване з дня 16-ого травня 1943 року про: "Деякі засади, як мають поступати сповідники, коли слухають VI. заповіді". Щоб усі священики могли прочитати це Письмо, передумати й відтак по вказівках цих засад поступати в часі слухання св. Сповідей, то ціле це Письмо подається в переводі на сторінках цього Канадійського Єпархіального Вістника.

2. Літургічні Книги:

Священна Конгрегація для Східної Церкви видала осібний обіжник у справі Літургічних Книг для Українських Ординаріїв. Наші Єпископи мали в Римі особливі конференції в роках: 1927, 1929, 1932, де застановлялися над Літургічними Книгами. Міжепархіальна Комісія Ординаріїв віддала ввесь матеріал приготований до Риму, де рішаючий осуд мала дати Апостольська Столиця. По провіренні поданих матеріалів, випечатано в Римі маленький формат св. Літургії св. Йоана Золотоустого, та Чин Утрені й Вечірні. Вкоротці печататимуть

ще й Апостола й св. Євангеліє. Користати з цих книжок наразі ще годі, бо їх не можна спровадити ізза воєнних обставин.

ІІ. З НАПРЯМНИХ ДІЄЦЕЗІЙ.

З деяких напрямних у нашій Дієцезії слід завважити важливіші слідуючі:

1. Покликання:

Про покликання до духовного стану часто вже згадувалося. Від числа покликань залежатиме у великій мірі наша сила в Дієцезії, та її розвій. Будемо мати добрих і ревних священиків, місіонарів і Сестер, то й наш народ піднесеться вище. Тому треба священикам, так у проповідях, як і у приватних розмовах із родичами та їх синами й доночками, заохочувати часто до духовного стану, щоб вступали до Семинарів, Монастирів і Сестер.

2. Метрикальні Книги:

Метрикальні Книги, як книга хрещень, супруж і похоронів, повинна бути ведена як найсовісніше. Найкраще записувати зараз до метрикальних книг, бо тоді можна випитатися всі дані у присутніх осіб. Уживати треба цих книг, що їх видає Єпископський Ординаріят, а не зошитів, нотаток, чи приватних записків. При кінці кожного грудня належить прислати відпис метрикальних книг, заповнюючи цілий аркуш, не лишаючи вільного місця на формуларах. Щоб слідуючим разом знати звідки починати відписи, добре є зазначити у своїх книгах до якого дня вислано метрикальні відписи до Ординаріяту. Не треба мабуть пригадувати, що при висилці метрик належить добре оплатити пошту, щоб відтак не оплачувати її подвійно.

Старатися, щоб родичі давали християнські імена своїм дітям, коли ж опруться при нехристиянському імені, то наймні додати їм ще одне якесь християнське ім'я і це записати разом із нехристиянським до метрикальних книг. Що до ("спеллінгу") називись, то писати їх як подають родичі. Хто ще не прислав відписів із попередніх років то має їх чимскоршє прислати: від 1-ого січня 1937 року. Тому що деколи питаютися у Єпископській Канцелярії, де можна дістати метрики з перед 1937 року, то нехай кожний подасть до Єпископської Канцелярії, які метрики має він у себе, з яких літ і котрих Отців.

3. Шлюби:

Про шлюби була вже обширна згадка в Канадійському Єпархіальному Вістнику 1938 р., на стороні 12. Там було згадане, що давати шлюб належить до пароха молодої, хочби вона була й мішаного обряду. Тим самим і гонорар належиться парохові молодої, так що коли б другий парох і дав шлюб,

то заплату за нього має відіслати до пароха молодої. Вимівка, наче б другий парох поступав інакше, не має тут примінення й тому в совісти треба вернути гроші до пароха молодої. — На супружя мішаної віри треба конечно диспензи від Ординаріяту й без диспензи не можна їх вінчати. При просьбі з диспензу подати точно імена й причину, чому проситься б диспензу.

4. Звіт із катехизації:

При кінці вересня кожного року треба прислати до Єпископської Канцелярії звіт із катехизації: чи в його парохії є стало в школі катехизація, чи означених днів у тижні, чи в часі вакацій. У звіті катехизації повинні бути узгляднені слідуючі питання: Місцевість, Парохія, Священик Парохії, Ка-тихет (чи самий священик переводить катехизацію, чи хтось інший із його поручення) скільки днів тревала катехизація (чи може через цілий рік, чи по відправі, чи в школі що тижня, чи в часі рідної школи в часі року шкільного, чи в часі вакацій) число дітей до 1. св. Причастя, число дітей усіх, що учащали.

5. Збірки:

Збірки на Семинар належить переводити від половини вересня. Не позабути що року зібрати від парохії на Сиротинець, що його утримують наші Сестри.

6. Місійне Товариство:

Місійне Товариство св. Йосафата, що завязалося минулого року нехай буде дорогим кожному з наших Отців. При маленьких зусиллях вже цього року виявилися гарні овочі його діяльності. Уділено помочі у 8 місцевостях на суму 700 доларів. Коли Дорогі Отці поширять це товариство по всіх наших парохіях Дієцезії, то можна буде оказати ще більшу і поширену добродійність для бідних церков, чи громад нашої Епархії. Тому дуже заохочується всіх Отців, щоб зацікавили всіх вірних цим місійним товариством та перевели збірку

7. Священиче Товариство:

Священиче Товариство ім. св. Методія є становим товариством наших священиків. В добре упорядкованих дієцезіях воно завсіди існує, бо коли священики самі собі не помогуть, то хто помогати буде їм у недолі. Минуле нашого 50-ліття оправдало заложення цього станового священичого товариства. Можемо бути вдячними Богові, коли триматиме нас як найдовше при здоровлі й життєвому забезпеченні. Та сама вдячність домагається, щоб ми помогли цим із наших Отців-Братів, що через недугу, чи інші обставини покажуться безпомічними в будучності. Тому дуже поручаю всім свяще-

никам нашої Дієцезії, щоб стали членами цього Товариства св. Методія.

8. Братство Українців Католиків:

Священик повинен стати провідником, не лише у справах віри й обичаїв, але також і у цілості нашого життя. В цім напрямі багато поможе йому Католицька Акція, що її видом у нас являється Братство Українців Католиків Канади. За минуле десятиліття своєго існування воно вже записало багато гарних сторінок своєї діяльності. Ходить про це, щоб кожний священик, де це можливе, приложив щиро свою руку в утриманні і поширенні цього Братства, добираючи для нього свідомих і ревних світських організаторів. Бо, якщо ми не зайдемося організацією Братства по наших парохіях, то зможе хто інший прийти й їх зорганізувати, але не завжди для Христа й Його святої Церкви. Багато вказівок в організації й поширенні Братства можна дістати в Домініяльному Заряді.

9. Наші часописи:

Маємо гарно розвинену пресу в нашій Дієцезії. В Едмонтоні виходять "Українські Вісти", в Йорктоні "Голос Спасителя" і "Будучність Нації", в Мондері "Світло". Заохочуймо людей, щоб читали нашу пресу, прийнямні одну, коли хтось не може всі передплачувати. Але стараймося давати з діяльності нашої парохії короткі дописи й вісти. З яким зацікавленням шукають наші вірні вісток зі своїх колоній і парохій, а вони появляються так рідко, або деколи зовсім їх нема цілими місяцями. А є різні торжества, обходи, підприняття церковних і народних товариств. Чому ними не зацікавити і своїх вірних і захотити інші колонії по цілій Канаді? Хто ж до цього найбільше надається, як не самий священик, що є провідником у всьому.

10. Спільні молитви:

Як 5-го вересня ц. р. відбулися спільні молитви по цілій Канаді нашої Епархії за справу нашої Канади, Великої Британії, Злучених Держав й інших союзних Держав, щоб прийшов скорий і успішний мир, оснований не на ненависті, але взаємному порозумінні і справедливості — так само повинні ми часто молитися й за цей рідний край, що з нього ми вийшли, а який в теперішніх хвилях знайшовся в загрозі й найбільшій небезпеці. Засилаймо отже часто спільні молитви з нашими вірними до Господа Бога, щоб через заступництво Матері Божої опікувався нашим Українським Народом і хронив його від усіх небезпек.

11. Маркіяновий Ювілей:

Цього року 1943-ого випало століття смерти Маркіяна

Шашкевича, що започаткував українську літературу на Західній Україні. Цей ювілей тим приемніший для нас, що Маркіян був одним із наших українських греко-католицьких священиків. Стараймося отже скористати з цієї гарної нагоди і де лише можливе відбути ювілей Маркіянового століття. Це можуть найкраще зробити відчiti, концерти, чи академії. Цей обов'язок спав на нас тим більше, що на галицьких землях цього ювілею не можуть відбути.

ІІІ. З ПАРОХІЯЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ.

Много завваг із парохіяльної діяльності було вже поміщених в Обіжнику Канадійського Епархіяльного Вістника за 1938-ий рік. До цих завваг можна б додати ще й ці:

1. Священики між собою:

Гарним обявом священиків є взаїмні відвідини сусідів священиків. Такі відвідини є тим конечніші, коли треба порадитися між собою у деяких труднощах, коли серед хвилевих наче то неповоджень, з'являється пригноблення на душі. У таких хвилинах священичих труднощів неоціненим скарбом являються відвідини священика — сусіди. Щирість Братасвященика, його священича любов і потіха неодному вже священикові додала свіжості й нових сил в боротьбі з труднощами. Треба шукати також розради, потіхи, помочі у цього, що нас ще більше знає й любить: в Христі утаєного в Найсв. Тайні Евхаристії.

2. Точність відправ і проповідь:

Треба призвичаювати народ до точності у відправах. Попросити їх перед слідуючою від правою, щоб трималися точності і відтак її совісно самому придерживатися. Службу Божу зачинати о год. 10.30, а найдальше о год. 11-ій. Навал тижневої праці деколи не лишає більше вільного часу на послідні дні тижня. Тому добре є собі вже по неділі приготувати проповідь. Вистерігатися в проповідях пересадного націоналізму. В проповіді не ганьбити й не накидатися навіть на наших ворогів. Коли з'являється надумкиття, то їх обережно й тактовно зганити. По св. Євангелії у слов'янській мові, мають многі наші священики звичай прочитати ще недільне, чи святочне євангеліє по українські й цього можна дальше придерживатися. Є звичай робити перед проповіддю й по проповіді знак св. хреста. Ходить про це, щоб його робити поволі, поважно й так навчити вірних. Також вірні нехай роблять поклін (метанію) перед НН. Тайнами по припису нашого обряду.

3. Повага в поведенні:

Католицький священик заступає на землі Христа і є Його представником. Тому й ціле його поведення мусить відпові-

дати його високому становищу. Найперше убрання священика нехай буде чорне, чисте, без плям. Бесіда між собою — священиками, “Отче”. До людей говорити “пане”, “пані”. Вистерігатися т. зв. “фаміліярності”, або надто великого зближення до жінок, бож священик, не є чимсь звичайним, але душпастирем.

4. Краса Богослужень:

Особливішу увагу треба звернути на порядок і чистоту в Домі Божім. Підлога має бути позамітана, порохи постирані, хрест і образ до ціловання на тетраподі як найчастіше чисто повитирани. Відучити вірних цілавати по св. Причастю підлогу з порохом. Приучувати молодих хлопців, щоб у дальніках служили в часі богослужень священикові. Для старших Братів і так останеться ще дзвонення, свічення свічок, приготовання всеночника на литію і. т. д. Старші Братя однак нехай непотрібно не вештаються біля головного престолу.

5. Зацікавлення парохією:

Найважнішим обовязком пароха є цікавитися духовним станом своєї парохії. Вправді його парохія є порозкидана не раз серед кільканадцять колоній, але проте він не перестає бути їхнім парохом. Тому по відправі не втікатиме чимськорше від своїх парохіян, хоча б це була якнайдальше віддалена колонія, але живо займеться потребами своїх парохіян. І тому найперше займеться пильно молоддю, що є тепер нашою будучиною, а за кілька літ творитиме власне родинне огнище. Щоб потягнути нашу молодь до Церкви, ужие всіх способів, щоб не дати її на добичу ворогів. Де можливе, то треба оснувати товариства “Дітей Марії”, “Марійські Дружини”, або недавно започатковане “Українське Юнацтво”. Серед теперішніх воєнних часів много з нашої молоді є при війську. Щоб привязати її до св. Церкви, то многі з наших Отців мають гарний звичай робити для приїзжаючих, чи відіздаючих вояків особливіші для них “вечерки”, переписуються з ними листами, висилають їм святочні побажання та дарунки. Цей гарний звичай треба продовжувати. Вкінці треба зацікавитися й старшими парохіянами, чи всі приходять до церкви, до св. Сповіди, на проповідь. А коли ні, то чому не ходять, які грозять їм небезпеки й від кого? На колонію, що її обслугуємо, не раз занесе біблійників, сектантів, чи комуністичних лідерів, що своєю роботою відтягають вони вірних від св. Церкви. Їхній руйницькій роботі треба протидіяти освідомлюванням вірних у проповідях, поширюванні католицької преси й літератури. Відвідувати своїх парохіян, не лише раз у рік, зі свяченю водою, але й частіше. Пильно переглянути **асекураційні поліси** наших церков, парохіяльних домів, та звернути увагу тростям, коли поліса виходить, або вийшла, або самому відновити асекурацію. Де нема єще заасекуреної церкви, там конечно сейчас це зробити.

6. Співучасть із іновірцями:

Вже нераз старалися вороги нашої св. Церкви використати добре ім'я нашого священика і під плащиком народньої чи політичної діяльності поставити нашу Церкву на рівні зі сектою, чи відступництвом, або ужити в інший спосіб для своїх цілей. Тому, що вступ до наших церков є загороджений для сектантських "духівників", то стараються вони, або втягнути нашого священика до своїх зборищ, а з ним і наших вірних, або самим дістатися під якимсь позором до наших парохіяльних саль, або народних домів у часі співів і прийняття визначних бесідників, артистів, чи провідних мужів. Цього роду присутність, чи співпраця нашого священика зі сектантами, ставляє нашого священика в дуже приkre положення, а наших вірних виставляє на згіршення, головно коли один витає, другий благословляє, а ще інший проводить молитвою. Щоб не наражувати своїх вірних на згіршення, а самого себе не ставити в згіршаюче становище, то нехай наші отці не беруть участі в спільних фотографіях, промовах, гостинах, чи підприяттях зі сектантськими духівниками, чи провідниками у наших парохіяльних, чи народних домах, а коли б такий духівник впхався, то нехай наш священик, або хтось із вірних запротестує проти такої нахабності. В сумнівах, як поступити в даному случаї, засягнути ради в Єпископському Ординаріяті.

НА ЗАКІНЧЕННЯ.

Всечеснішим і Високопреподобним Отцям щиро поручаю застановитися над цими заввагами, поміченнями й напрямни-ми нашої діяльності і старатися перевести їх у життя. У слу-чаях сумніву, як треба щось розуміти, найкраще звернутися до Єпископського Ординаріяту. Всі Ваші ідейні змагання у поширенні Христового Царства нехай Всемогучий Бог bla-гословить.

† Василій, Єпископ.

Вінніпег, дня 7 жовтня, 1943 р.

Єпископські Розпорядження

Ч. 124/43.

Споминання обох Єпископів.

Завдяки ласкавости Апостольської Столиці наша Дієцезія зросла цього року о одного нового Єпископа більше. Належить проте від тепер згадувати на Службі Божій і Помічника Єпископа Кир Ніля. Для однообразності в поминанні треба виголосувати слідуєче: “О святійшем вселенстім Архієреї Пії Папі Римстім і о боголюбивих Епіскопіх наших Кир Василії і Кир Нілі...”; “Єще молимся о святійшем вселенстім Архієреї Пії Папі Римстім і о боголюбивих Епіскопіх наших Кир Василії і Кир Нілі...”; також: “Святійшаго вселенського Архієрея Пія Папу Римського і боголюбивих Епіскопов наших Кир Василія і Кир Ніля...”; Во первих помяни Господи святійшаго вселенського Архієрея Пія Папу Римського, боголюбивих Епіскопов наших Кир Василія і Кир Ніля...”.

† Василій, Єпископ.

Вінніпег, 1. вересня, 1943.

Ч. 125./43.

Назначення Генерального Вікарія.

Розвій нашої Дієцезії щораз то більше з кожним роком доповняє нові уряди, що входять у цілість добре упорядкованої Дієцезії. Цей самий скорий розріст нашої Церкви у Канаді так сильно поширив і поглибив нашу діяльність, що виявилася потреба заіменувати для нашої Дієцезії Генерального Вікарія. Отсім проголошується, що Преосвящений Єпископ-Помічник Кир Ніль стає від нині нашим Генеральним Вікарієм, а тим самим і першим Дієцезальним Дорадником всіх Дієцезальних справ у Канаді. Тим чином Преосвящений Ніль дістав владу перепроваджувати єпископські відвідини, посвячувати церкви, уділяти диспензи і всі інші власти, що йому признає Канонічне Право, як Генеральному Вікарієві.

† Василій, Єпископ.

Вінніпег, 1. вересня, 1943.

Хроніка Дієцезії

1943.

7. січня, о півночі, з нагоди Різдва Хр. Їх Преосвященство Кир Василій відправив Архієрейську Службу Божу, виголосив різдвяне "Слово" в новій церкві св. Володимира й Ольги в Вінніпегу, Ман.

23. лютого, відбулося засідання Епископської Ради.

22. квітня, Страстний Четвер; свячення мира й антимінсів в Мондері, Алта.

23. квітня звідомив Ексцепленція Апостольський Делегат з Оттави, що Впр. о. Ніль Саварин ЧСВВ. є номінований Епископом-Помічником Їх Ексцепленції Кир Василія Ладика.

25. квітня, у світлий Празник Воскресення Хр. Їх Ексцепленція Кир Василій відправив Архієрейську Сл. Божу в церкві св. Петра й Павла в Мондері Алта. та виголосив воскресну проповідь.

26. квітня, у світлий понеділок, Їх Преосвященство Кир Василій відправив Архієрейську Сл. Божу на котрій висвятив на діяконів слідуючих богословів: Еміліяна Фика, Володимира Білика ЧСВВ., Ореста І. Засійбіду ЧСВВ. і Єроніма І. Химія ЧСВВ.

2. травня, у неділю Томину, Їх Преосвященство відправив Архієрейську Службу Божу в церкві св. Петра і Павла в Мондері, на котрій висвятив на священика діакона Севастіяна Курила.

16. травня в неділю, Їх Преосвященство Кир Василій відправив у церкві св. о. Николая в Вінніпегу Архієрейську Сл. Божу, на котрій висвятив на священиків слідуючих діаконів ЧСВВ.: Пахомія П. Дидика, Віктора В. Сороку, Володимира В. Шевчука і Епіфанія С. Пащака.

6. травня, в четвер, відбулися Конференції наших священиків в Торонто, Йорктоні, Мондері і Вінніпегу, де Преосв. Кир Василій був присутній.

13. червня, в неділю Сошествія св. Духа, Їх Преосвященство відправив Архієрейську Сл. Божу в церкві св. Покрови М. Б. в Вінніпегу й висвятив на священиків Ярослава Головатого і Йосифа Кормила, а при кінці виголосив святочну проповідь.

1. липня в четвер, Консекрація Їх Ексцепленції Кир Ніля Николая Саварина, Епископа Йотану, Помічника для Їх Ексц. Кир Василія, в катедрі св. Арх. Михаїла в Торонто Онт. Головним Святителем Епископа Кир Ніля був Їх Ексцепленція Кир Василій Ладика, а Вспів-Святителями були Їх Ексц. Кир Амвросій Сенишин і Їх Ексц. Архієпископ Меквіген.

4. липня, в неділю, Перша Архієрейська Служба Божа Преосв. Кир Ніля Саварина в церкві св. Йосафата в Торонто, на котрій був присутній Їх Ексц. Кир Василій і виголосив проповідь.

Пополудні о год. 5. Їх Ексцеленції Кир Василій і Кир Ніль відвідали церкву Неустаючої помочи Мат. Божої, де відправили Арх. Молебень, а Преосв. Кир Ніль виголосив проповідь.

18. липня, в неділю, Їх Преосвященство Кир Ніль відправив Архієрейську Сл. Божу в церкві св. Петра і Павла в Мондері, Алта.

21. липня, Їх Ексцеленція Епископ-Помічник приїхав на стало до Вінніпегу та замешкав в еп. палаті.

25. липня, Преосв. Ніль Саварин відправив Арх. Сл. Б. в церкві св. Володимира і Ольги, в Вінніпегу, з нагоди празника і виголосив святочну проповідь.

1. серпня, в неділю, Архієрейська Сл. Б. і посвячення церкви св. Івана Хрест. в Рекгем, Ман., якого довершив Преосв. Кир Ніль.

8. серпня, в неділю Їх Ексц. Кир Ніль відправив Арх. Сл. Б. в церкві в Стюартбірн Ман., та довершив посвячення ювілейного памятника українським піонірам.

28. серпня, в празник Успення Мат. Б. Їх Преосв. Кир Ніль відправив Арх. Сл. Божу і посвятив церкву Усп. М. Б. в Скандиневія, Ман.

В вечір того самого дня відбулися Арх. Відвідини церкви на північ від Сенди-Лейк, коло Сомика.

29. серпня, в неділю, Їх Ексцеленція Ніль Саварин відправив Арх. Сл. Б. і виголосив проповідь в церкві св. Михаїла в Ольга Ман., а в вечір того дня Архієрейські Відвідини церкви Пресв. Євхаристії в Овкбірн Ман.

30. серпня, — 3. вересня, відбулися Духовні Вправи (реколекції) під проводом Впр. о. Івана Бали ЧНІ. в Ст. Норберт, Ман., в яких взяло участь 34. священиків; присутні були також оба Владики.

1. вересня в часі Вправ Духовних в Ст. Норберт, Їх Ексцеленція Кир Василій номінував Преосвященого Кир Ніля Вікарієм Генеральним і першим Дорадником всіх дієцезальних справ у Канаді.

5. вересня, в неділю пополудні, Преосвящений Кир Ніль відвідав церкву св. Андрея в Вінніпегу, відправив Молебень, а відтак посвятив ювілейний памятник укр. піонірам біля церкви, та виголосив принарадженну проповідь.

12. вересня, в неділю, Їх Ексцеленція Кир Василій відправив Арх. Сл. Божу в Брендоні Ман. з нагоди празника церкви та виголосив святочну проповідь.

Їх Ексцеленція Кир Ніль відправив Арх. Сл. Б. в церкві в Іст-Селкирк Ман.

Увечір того самого дня Преосв. Кир Ніль відвідав церкву в Вест-Селкирк Ман.

19. вересня, в неділю, Їх Преосв. Кир Василій відвідав церкву св. Покрови в Ст. Ендрюс (на Парках), де відправив Арх. Сл. Б.

Тої самої неділі Їх Ексцеленція Ніль Саварин відправив Арх. Сл. Божу в церкві св. Йосафата в Едмонтоні, Алта. з

нагоди празника церкви, та виголосив святочну проповідь.

26. вересня, в неділю, Преосв. Епископ-Помічник відправив Арх. Сл. Б. в церкві св. о. Николая в Вінніпегу та виголосив проповідь.

3. жовтня в неділю Преосвящений Кир Ніль відправив Архієрейську Службу Божу й виголосив проповідь в церкві св. Йосафата в Шоллейк Ман., з нагоди празника церкви.

У вечір того самого дня Преосвящений відвідав церкву св. о. Николая в Озерна Ман.

10. жовтня, в неділю, Їх Преосвященство Кир Ніль відправив Арх. Сл. Божу і виголосив проповідь в церкві св. Юрія в Саскатуні, Саск., з нагоди Зїзду Б.У.К-а.

17. жовтня, в неділю, Їх Ексцеленція Кир Василій відправив Арх. Сл. Б. і виголосив проповідь в церкві св. Покрови М. Б. в Вінніпегу, з нагоди празника церкви. Тої самої неділі Їх Ексцеленція Епископ-Помічник відправив Арх. Сл. Божу в церкві Пресв. Евхаристії в Іст Торонто, Онт.

Від 16-19. жовтня відбулася Католицька Місійна Вистава цілої Канади; в цих торжествах взяв участь Їх Ексцеленція Епископ-Помічник, яко репрезентант Їх Ексц. Кир Василія і нашої Дієцезії.

24. жовтня, в неділю, Преосвящений Ніль Саварин відправив Архієрейську Службу Божу і виголосив проповідь в церкві св. Василія в Реджайні, Саск.

КАНАДІЙСЬКИЙ СПАРХІЯЛЬНИЙ

ВІСТНИК

3

1943

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

До Всечесніших Духовних Отців і всіх Вірних
нашої Дієцезії.

“Слава на висоті Богу, а на землі мир
людям доброї волі” (Лука: 11, 14).

Христос Раждается!

Найбільшою подією цілої всесвітної історії є Різдво Господа нашого Ісуса Христа.

Коли інші події з їх особами і ділами відносились до одного краю, народу, чи століття, то Різдво Божого Сина з Його божественною науковою й з тайнственным життям стало осередком цілої всесвітної історії і принесло всім народам землі, по всі часи й віки славу, щастя й вічне спасіння.

І тому не диво, що ангельські хори привитали Дитятко Христа найкращою піснею, що її знає світ, бо співом: “Слава на висоті Богу, а на землі мир людям доброї волі”.

СЛАВА НА ВИСОТІ БОГУ

“Слава на висоті Богу”. Що за ясна, глибока й доцільна програма для всіх соторінь, проголошена в цих коротких словах ангельського співу! Це ангельське віщання своїм чарівним змістом облетіло цілу земну кулю, а відгомін його зловили навіть далекі тисячеліття.

“Слава на висоті Богу”. Оце головна ціль всякого соторіння? І початок і кінець кожного твору кличе своїм існуванням: Слави Бога! “Небо голосить Божу славу, а земля звіщає про діла Його рук” — так співає Псалмопівець. Пісню слави співають Богові: сонце, місяць, зорі, птиці, цвіти й гори, ціла земля й небо. Всі ці видимі твори своїм існуванням голосно кличуть: Не ми себе соторили, а всемогучий Бог, що є Творцем неба й землі й всього, що є видиме й невидиме.

Слава Божка є також призначенням людини. Ціллю кожного чоловіка є через прославлення Бога на землі осягнути своє вічне щастя в небі. На жаль людина в особі своїх перших прародичів відмовилася прославити Бога. Через непослух і їду заказаного овочу, вона стягнула на себе гнів і Божу кару.

Пророк Ісая, дивлячись на пониження впавшої людини, закликав із болем: “Як впала еси ранна зоре, ти, що колись засіяла великим світлом, а тепер скинена зі своєї висоти”.

Так низько впала людина, що треба було аж самому Богові зійти з неба на землю, стати людиною принявши її природу й так відкупити нас із неволі гріху. Ми відкуплені заслугами й ласкою Божого Сина, що задоситьчинив Божій справедливості й поєднав людство з небесним Отцем. “І Слово тілом сталося і замешкало між нами й ми бачили Його славу, славу, як Єдинородного від Отця, повне ласки й правди” — так пише св. Іван євангелист. Це пісня побіди відкупленої людини. А це відкуплення зачалося саме Різдвом Божого Сина.

“Спас наш народився” — так колядуємо нині серед різдвяної радості. Христос-Дитя приніс нам усім спасіння. Це чудесне Боже Дитя наче звязало небо зо землею, як це гарнокажеться в іншій нашій коляді: “щоб землю з небом в одно зличити.” У Вифлеємі новонароджене Дитя віддало гідну пошану Богу Вітцеві за нас і від нас людей. І тому щойно по кількатисячній перерві змогли ангели весело заспівати, що вже: “Слава на висоті Богу...”

І ми святкуючи радісно свята Христового Різдва скажім ширим серцем: Господи Боже наш, навчи нас від Божого Дитяти в покірних яслах не шукати нічого іншого на цій землі й у цьому короткому туземному житті, як тільки Твоєї слави. Бо щойно тоді зможе настати також “на землі мир”.

А НА ЗЕМЛІ МИР

Над колискою-яслами Ісуса в Вифлеємі ангели співали не тільки про славу Богові, але ще й про мир для людей.

Є слова в людській мові, що доперва по тяжких переживаннях набирають зовсім нового й свіжого звуку. Саме до таких слів у нинішньому воєнному лихолітті можна зачислити слово: Мир. Коли це слово прогнано вже від кількох літ з цілої майже земної кулі, то щойно тоді почав людський рід відчувати його велике значіння й вартість.

І цей мир, так дорогий кожному людському серцю, принесло всім Дитя Ісус. “Мир оставляю вам, мій мир даю вам,

не як світ дає, я даю вам” — так кличе до нас усіх Христос. А Христовий мир основується на тому, що Христос увільнив нас від неволі діявольської, вернув нам знову ласку, достоїнство Божих дітей і право до вічного щастя в небі. Чи це не гарний для нас дар від Христа Спасителя?

Про такий саме Христовий мир співали ангели, не тільки для вифлеемських пастирів, але й для всіх народів. Вони наче говорили: тепер уже маєте мир із Богом Отцем, бо Божий Син поєднав вас із Ним. Божий гнів вже тепер не тяжить на вас. Ви з невільників сталися Божими дітьми. В Христі вас усіх тепер любить Господь, бо ви стали одною нерозривною цілістю, одним великим тайнственным Христовим тілом.

Мир вам також тепер із ближніми. Бо всі люди через Христове воплощення сталися одною великою родиною, що в ній повинні всі любитися більше, чим навіть ті, що є злучені узами крові й споріднення.

Мир вам вкінці зі самими собою. Бо все це, що передше заколочувало вам мир, як: тягар гріхів, грижа совісти, непевність і страх перед Божим гнівом — з Христом вже зможете легко усунути й позбутись. Я є дорогою, правдою і життям” — голосить Христос. Хто піде за мною, той житиме по віки щасливий.

ЛЮДЯМ ДОБРОЇ ВОЛІ

Мира виглядає з глибокою тugoю ввесь світ. Кожне віруюче серце прагне спокою на землі. Як кожного року, так і цього року Вифлеемське Дитя подає своїми рученятами у різдвяному дарі мир. Та чомусь то таки цього мира на світі нема? Де ж причина? На ней вказує нам ангельська пісня.

Ангели співали про мир на землі, але мир, що є залежний від Божої слави: “Слава на висоті Богу, а на землі мир...” й тільки для людей доброї волі. Не буде мира для людей, коли в них не буде доброї волі, щоб віддати Богові славу. Нарушується Божу славу на висоті, то усувається одночасно тим самим і мир на землі. Верне Божа слава на землю і добра воля у людей, то з тим поверне й мир для землі. Одне є залежним від другого, одне тісно в'язеться з другим.

На перший погляд виглядало б, що ангели оспіували над Божим Дитятем у Вифлеемі два післанництва: Божу славу й земний мир. У дійсності однак є тут лише одне післанництво й це причиново залежне від себе: Божа слава є миром для людей. Без Божої слави нема мира для людей. Мир, щастя, спокій і вдоволення на світі є залежне від двох умов: Божої слави й доброї волі людей. Коли люди віддаватимуть Богові славу, коли житимуть по Божому закону, за-

ховувати Божі й церковні заповіди та совісно виповнити свої станові обовязки, коли перш усього шукатимуть Божого царства та його правди, коли любитимуть Бога цілим серцем і цілою душою, а ближнього в Бозі як себе самих — тоді, серед таких людей доброї волі, заволодіє й мир.

Нема на світі міра, бо є зла воля. Гірким овочем злой волі являється гріх. Кожний гріх, це непослух Божій волі, а вивищення своєї злобної волі. Правдивий мир є немислимий у душі без Бога. Без Бога у серці нема також правдивої веселості та глибокої погоди. Неспокій, грижа совісти переслідує людину злой волі. Ясно про це говорить св. Августин, словами: “Неспокійне наше серце, доки не спочине в Бозі”.

І противно! Що за мир, щастя і вдоволення царить у людині доброї волі, що живе в стані ласки, що вірно заховує Божі й церковні заповіди та свої станові обовязки. Вона свідома, що Бог з неї є вдоволений і її любить. А це її наповняє великим супокоєм. Хоч би на зовні не всю її повелося згідно з бажаннями її серця, проте в душі такої людини доброї волі панує спокій.

Мирна людина ширить також спокій кругом себе. Із досвіду знаємо, що з деякими особами приємно нам бути, а з деякими вже не так. Є люди прикрого успособлення, але є й такі, що сяють погідною веселкою. Ширім кругом себе мир, бо на світі й так уже много зависти, боротьби, ворожнечі й терпіння. Вифлеємське Дитя шукає мирних душ, що ними могло б Воно далі поширювати мир, спокій, доброту, вдоволення.

Як виглядає, то тяжко, щоб люди скоро змінили своє успособлення. І тому також дуже тяжко, щоб серед теперішніх обставин скоро повстав справжній мир. Та однак у Бога є всю можливість, якщо також із нашої сторони покажеться добра воля. Зачинаймо отже найперше від себе самих давати Богові славу, щоб подбати за мир на землі. Заведім це в нашому родинному житті й перейдім до громадського й до державного життя. А це певне, що скоро обновиться ціла земля, та заживе миром, як дасть славу Богові, що є на небі.

* * * *

Дорогі в Христі! Дожили ми цієї щасливої хвилі, що й цього року можемо прославляти Христове Різдво. Молім Спасителя світу й Царя міра, щоб наділив нас своєю ласкою і доброю волею, як і також усіх наших близьких, щоб усі шукаючи Божої слави в житті особистому, парохіальному, й громадянському, поставили трівкі основи до міра, гаразду й щастя.

Саме про це, ми Ваші Пастирі-Єпископи молитись будемо на Христове Різдво. Будемо молитися за Вас усіх Вірних, за Ваші Дорогі Родини, за Ваших Дорогих, що є у війську на суші, морі й у воздусі, щоб Господь заховав їх здоровими, цілими, добрими й незіпсованими, аж доки вони щасливо не вернуться домів. Благатимемо також, щоб милосердий Господь потішив і ущасливив наш Український Нарід, тут на переселенні й там на рідних землях і дав йому свободу так релігійну, як і державну, щоб друге Різдво міг він святкувати, не серед гуку гармат, проливу крові, гірких сльоз, як многі святкуватимуть цього року, але серед радісного співу: “Слава на висоті Богу, а на землі мир людям, що є доброї волі”.

У радісний день Христового Різдва, нехай Дитя-Христос обдарує Вас усіх Своїми обильними ласками. А ми, Ваші Єпископи, благословимо Вас і всім Вам бажаємо веселих і щасливих Різдвяних Свят та радісного Нового Року.

Вінніпег, 10 грудня, 1943.

† Василій, Єпископ - Ординарій,

† Ніль, Єпископ - Помічник.

(Це Пастирське Слово належить прочитати по всіх церквах нашої Дієцезії в часі різдвяних свят.)

Розпорядження Єпископського Ординаріяту

I. Диспенза на великий Піст 1944. р. Орд. ч. 153/43.

Епископський Ординаріят уділяє диспензу на сиропустний тиждень і великий піст, як слідує:

Позволяється їсти мясні страви в усі дні крім середи і пятниці, за відмовленням принаймені 1, "Отче наш" і 1. "Богородице Діво". Священики мають відмовити псалом 50-ий, "Помилуй мя Боже". В велику пятницю не можна їсти набілу, крім молока.

Належить в своїм часі заголосити вірним піст після нашого обряду і дану диспензу.

Св. великомученика сповідь зачинається в неділю сиропустну, а кінчиться в неділю всіх Святих.

II. Відправлювання Служби Божої за вірних.

(порівняй розп. 20. "Епарх. Вістник" з 1930. р.)

Пригадую, що всі оо. Душпастири обовязані жертвувати за вірних Службу Божу що неділі і свята. Сей обовязок винходить зі самого уряду душпастиря і острого розпорядку св. Церкви. Проте від цего обовязку не звільняє жадна причина: ані слабонькі приходи, ані вбожество душпастиря, ані давній звичай, ані жадна інша рація (причина).

Коли наш о. Душпастир має особливше позначення бінувати, в неділі і свята, не може брати до відправи своєї інтенції, бо одну Службу Божу має жертвувати за вірних ("про попульо"), а другу Сл. Б. має жертвувати в "особливше назначення Епископа".

Яке є особливше намірення Епископа в тім случаю?

1.) Надолужити за ті Служби Б., що були дані вірними, а не були відправлені з якоїсь причини, тими священиками, котрі повмирали, або жиуючих священиків але без їх вини.

2.) Надолужити за ті Служби Б., що були давніше обіцяні а можливо невідправлені (т. зв. "Союз Літургічний").

III. В справі судовласти.

ОО. Василіяни, котрі мали юрисдикцію в Канаді, а опісля на зарядження Впр. о. Протоігумена виїхали до Сполуч. Держав, коли вертають опісля до Канади на стало, або на якийсь час, мають юрисдикцію і не потребують другий раз просити.

Від Епископського Ординаріяту,

Вінніпег 1. грудня, 1943 р.

†Василій Епп.

Всі числа **Епархіального Вістника** належить старанно переворувати та частіше перечитувати, бо в них є важні розпорядження, вказівки і ради як поступати. —

---

1. Пригадка: Найдалі до кінця грудня ц. р. належить прислати відписи метрик за минуле.

2. Пригадка (фінансова): Кожний о. Душпастир має вирівнати а) свій особистий катедратик, б) прислати половину різдвяної або великомісячної таці, в) прислати таксу канцелярійну за р. 1944. Також перевести збірку на семинар, на місійний фонд, на сиротинець і збірку катедратику від вірних.

о. М. Когут, ЧСВВ.

ЯК СВЯЩЕНИК МАЄ ВІДНОСИТЬСЬ ДО ВОРОЖИХ ПРОЯВІВ У ПАРОХІЇ

Доклад виголошений на конференції священиків у Мондері, Алта. 6 травня, 1943 р.

ВСТУП

Христос є нашим ідеалом, взором. Він одинокий для нас є певною дорогою, ясною правдою, вічним життям. І хто йде за Ним не ходить в темності. (Ів. 8. 12). Його особа, образ ніколи не старіється. Він “вчера, нині, тойже й во віки” (Єв. 13. 8.).

Як Христос так і ми мусимо стрічатися з ріжними людьми. І як про Нього так і про нас будуть ріжні гадки. Одні скажуть, що ми добрі, інші що ми злі, а ще інші будуть нас критикувати та посуджувати як їм схочеться. Вистарчить проте нам як ми будемо подібні до нашого Вчителя. Так. Нам завжди треба дивитися на нашого Спасителя й затягнути собі Його слова: “Я дав вам приклад, щоб і ви робили як я зробив вам”. (Ів. 13. 15).

В Христі знайдемо все, а саме: світло, напрям, потіху, вдowellення, відвагу, заохоту й силу. Як будемо йти за Ним, завжди знайдемо розвязку на всій труднощі, відповідь на кожне питання. Бо Христос є джерелом всякої мудrosti. Він є вчителем усіх учителів. Він у всіх справах найвищий авторитет і тому ми в нашім священичім житті повинні завжди мати Христа на увазі й без Нього нічого не робити.

Христос не старіється ані не буденіє. Його взнесла особа як колись так і сьогодні притягає молодих, ідейних одиниць до Себе. Він притягав людей всякого віку, стану до свого стада. Ніколи нікого Він не відкинув, бо прийшов спасти всіх погиблих із дому Ізраїля. У нього всі знайдуть слова розради, заохоти. Кожний, що щиро до Нього приходив, відходив піднесений на дусі, бадьюрий. Він прийшов не для праведних, але для грішників, не для здорових, але для хворих.

Так і Христовий слуга має робити. Тактика Христова має бути виключно тактикою кожного священика. Що робив Христос, може й повинен і він робити, а чого не робив, і він повинен залишити.

Ми сьогодні маємо застановитися над відношенням священика до ріжних ворожих проявів у парохії в теперішніх часах.

Останніми роками бачимо, що ріжні секти як православя, індиферентизм, протестантизм, байбелництво й большевизм підносять високо свої голови та всіми силами стараються ширити свою пропаганду. Видають вони даром ріжні часописі, брошурки, молитвеники, співаники; уряджують богослуження у своїх церквах, школах, домах, а навіть часто дають концерти, відчiti через радiя; уладжують зїzди, конгреси, щоб приманити до себе наших людей.

Як має до того всього поставитись кожний священик?

Щодо православя, кожний священик повинен переконатися чи в його парохії є т. зв. "старо-православні" з Буковини, чи радше такі, що тут вже перейшли на "православя". І тому ревний парох повинен мати докладний список усіх своїх парохіян. Він повинен за кожного знати: де він родився, хрестився, брав шлюб, що читає, де діти ходять до школи, до яких товариств належить, яке його відношення до церкви, релiгiї, священика, чи заможний чи бідний і т. д. Коли знає кожного парохіянина, може тоді знати стан своєї парохії, та кілько може бути "православних", як до них відноситься, як їх вишукувати та як вплинути на них, щоб їх навернути, а як це не вдається, то бодай що зробити, щоб йому принайменше не шкодили в його праці.

Старо-Православні.

До тих треба відноситися як до наших відпавших братів не zo своєї вини. Вони родилися в тій вірі й можуть бути переконані, що добре вірять. Тому священик ніколи не повинен на них накидуватися, або називати їх ріжними іменами, висмівати їх переконання, але всюди де зможе показувати їм, що він хоче бути їх приятелем. Бо через напади ніхто ніколи не навернув нікого. В церкві священик мусить з великою пошаною відноситися до св. Тайн, побожно відправляти всі богослуження, позитивно вчити, ввічливо з ними при ріжних нагодах говорити. Це є найкращий спосіб їх собі зedнати. Вони як побачуть, що ми не хочемо бути їх ворогами але приятелями, самі прийдуть. Як є нагода, й це дуже багато значить, треба їх відвідати у власних домах. Перша, друга а навіть третя стрiча повинна бути собi звичайна, приятельська. Тодi треба говорити про звичайнi речi, що ними самi

цікавляться. Це поможе їм статись сміливими та нас полюблять, а як це буде, самі запитаються або зачнуть розмову про духовні речі й аж тоді можна їх легко навести на добру дорогу. Але тут також поволі, второпнно та пляново.

Ново-Православні — “Автокефальні”.

Ці вже тут у Канаді самі перейшли на схизму та покинули католицьку Церкву. Заки священик щось заче, нехай второпнно довідається, що є причиною їхнього переходу. Може це були гроші, претенсії, якась сварка, непорозуміння зо священиком, зо зарядом церковним, може якась родинна звязь. На них розумний парох також нігде, а особливо в церкві, не буде накидуватися. Їм нераз совість докучає. Вони й так не мають спокою. Неодин із них хотів би навернутися, але йому стидно, або не знає що й як має робити. Часом не має довіря або дивиться на людський згляд. І тому для них Христовий слуга матиме велике та широке серце. Конечно повинен навязати з ними контакт. Його проповіди, нехай будуть повні заохоти, любови. Нехай покаже на Христа, Доброго Пастыря, що день в день шукає заблудших овець. Богослуження його в церкві нехай будуть величаві, захоплюючі, гарні. Це одне може на них сильно поділити, бо в їх церквах нема тої краси та надземського чару. Вони шукають спокою совісти, ліку на душевні рани. Вони хочуть вилляти перед кимсь те, що їм лежить на душі, на серці. І в церкві вони того шукають, ѿтам можуть за ласкою Божою це знайти.

О. парох пояснить в церкві деякі сумніви та труднощі, дастъ їм католицький часопис, добру книжку. Як сам не зможе часто бачитися з ними, це зробить через довірених парохіян.

Індиферентизм.

Нераз не лише священик, але й звичайні парохіяни дивуються, чому деякі їх знайомі, кревняки, приятелі а навіть й діти колись давніше у Старому Краю були дуже побожні, оборонцями Церкви та обряду, а тут стали цілком обоятні. На це зложилися ріжні причини. З початку брак духовної опіки, священиків, відправ, а потім журба про матеріальні справи. Поволі вони відлучувалися від церкви, читали, що попало, хто щонебудь приніс або позичив. Відтак прийшли ріжні роботи на кемпах, залізничних дорогах, у лісах, де стрічалися з другими, що сміялися з них та їх релігійних практик і не диво, що стали такими якими тепер є. В неділю не мають часу піти до церкви, бо є діти, господарка, треба все доглянути, або знову як інші кажуть, нема дітей й все треба самому робити. Замісць прочитати добру книжку, слухають радія або телефонують до сусідів якраз під час богослужень. І так з дня на день. Пізніше стидаються йти до церкви, бо кажуть, що

всі на них будуть дивитися, про них лише будуть говорити і т. д.

Тут є велике поле до праці для кожного душпастиря. Не вистарчить йому лише правити, проповідати, молитися за них, але йому треба шукати тих біdnих, опущених овечок. Вони чекають й навіть нераз жалуються, що священик їх обминає. Тому важною річчю є таких часто відвідувати, з ними приставати та заохочувати, щоб не стидалися та не відкладали свого навернення.

З другої сторони священик також повинен доложити всіх старань, щоб такі обоятні одиниці не шкодили другим своїм поступованням. Він повинен так поступати, щоб їх навернути, а вірних не стратити.

Протестантизм — Байбельництво.

Наш народ є привязаний до свого обряду й змалку його любить, однаке вороги католицької Церкви стараються видерти той дорогоцінний скарб. Здавалося б, що протестантизм не буде мати приклонників між українцями, але 50-літня історія нашого народу показала, що це можливе. Тут сильна пропаганда, гроші, роботи, зробили, що багато наших людей тепер належать до різних протестантських сект, а навіть мають своїх пасторів, церкви, співаники, біблії та різні часописі й книжки. Можна подивляти як завзято вони працюють. Нераз серед непогоди, морозу, дощу їздять і розвозять біблії, й доти не вступляться, доки не продадуть, або як це неможливо, даром лишають нашим несвідомим родичам. Як скоро та спритно вони розпихають свої брошурки! Нераз ніччю кожній родині підкидають всякі книжочки й не диво, що деякі дають себе зловити. Такі книжочки Рутерфорда, Свідків Єгови, знаходяться між нашими людьми. Замало є нам говорити, що вони є заказані, що не вільно їх читати. Ми мусимо їм на їх місце дати відповідну книжочку, часопис. Нам треба йти до кожної хати, кожному парохіянинові говорити, перевонувати, бо інакше вони підуть за струєю байбельників, протестантів. При ревній праці все вдастися. Тут конечно треба запрягти світських людей до праці. Члени Б.У.К-а мають тут велике поле до праці.

Рівно ж за всяку ціну священик мусить дістатися до школи, щоб вже в серцях молодих дітей заціплювати засади католицької віри. Мусить мати все по відправі катехизм з дітьми й старшими. Великою поміччю є назначити відповідних катехитів, щоб тоді, коли нема відправи, мали катехизм з дітьми. Їх однак треба підготовити та навчати, як до того братися.

Конечно треба також старатися нашим людям дати св. Письмо українського католицького видання. Словом треба все

робити, щоб нашим людям дати змогу бути добрими католиками.

Большевизм

Відай страшнішого ворога вже нема в ниніших часах як большевизм — комунізм — безвірство. Коли народ стратить віру в Бога, Церкву, св. Таїни, хилиться до большевизму й тоді не має почуття про ніякі Божі, моральні закони. Все йому можна. Різні обіцянки його потягають, слухає різних крикунів і на сліпо вірити їм.

Тому священик мусить працювати сам, або через других, давати цікаві повчаючі відчити, висвітлювати фільми, має звернути свій зір на молодь, заложити різні спортивні клуби, товариства, молодь затримати при церкві, парохії та вибивати кличі большевиків.

Словом, в ниніших часах праця кожного священика вимагає великого напруження, чуйності й праці в парохії. День у день він має знати, що робиться по домах, читальнях. Ніколи не може вдоволитися тим, що люди прийдуть самі до нього. Він має йти до них. Шукати, ходити говорити в часі й не в час. Священик має бути пастырем! Він має знати свої вівці, а тоді вони його пізнають.

Тому великуденно берімся до праці. Не зражуймося нічим. Працюймо, заохочуймо. Учім, але пляново, разом, второписно, витревало, а овочі певно будуть великі, бо Христос з нами, а з ким Христос, Він допоможе й певно йому все вдасться.

Хроніка Дієцезії

1943.

14. листопада, в неділю, Архієрейська Служба Божа і проповідь в церкві св. Івана Хрестителя в Оттаві, Онт., яку відправив Преосв. Кир Ніль.

21. листопада в неділю, з нагоди Празника св. Арх. Михаїла, Архієрейська Служба Божа і проповідь Їх Ексц. Кир Ніля в церкві св. Михаїла в Монреаль.

Ввечір того самого дня Архієрейська Візитація парохії св. Духа в Пойнт Ст. Шарль, Монреаль.

9. листопада, Преосвящений Ніль Саварин відвідав дітей в школі св. о. Николая в Вінніпегу, а 22 листопада дітей в школах в Монреалі, де вчать СС., а крім того 7. школі де учащають українські діти.

28. листопада в неділю, з нагоди Празника св. Йосафата, Їх Преосвященство Кир Ніль відправив Архієрейську Службу Божу і виголосив проповідь в церкві св. Йосафата в Вест Торонто, Онт.

СТАТИСТИКА

З кінцем 1943 р. наша Дієцезія-Екзархат числиль 108 священиків, 4. діяконів та 10. питомців. Дієцезальних священиків 57. Монахів-священиків 51. (ОО. Василіян 34. ОО. Редемптористів 16. ОО. Облятів 1.).

Душпастирські посади отримали:

Орд. 88/43. 16. 8. о. Василь Філевич парохію в Кичинер, Онт.

Орд. 133/43. 20. 10. о. Ярослав Головатий парохію в Фишер Бренч Ман., і околиці.

Орд. 134/43. 20. 10. о. Йосиф Кормило призначений до помочі в дистрикті Давфін, Ман.

Орд. 140/43. 5. 11. о. Павло Сулятицький парохію в Судбури, Онт.

Орд. 141/43. 5. 11. о. Василь Чарний парохію в Альвена, Саск., і околиці.

142/43. 5. 11. о. Петро Серветник парохію в Гамільтон, Онт.

150/43. 24. 11. о. Теодор Коцаба до помочі в дистрикті Етельберт, Ман.